

Đức Cha Phao-lô Maria Cao Đình Thuyên Vị Mục Tử Nhân Lành, Dũng Cảm

Trần Hiếu

Cùng với nhiều đồng đạo khắp nơi, tín hữu hai Giáo phận Vinh và Hà Tĩnh đang tiếc thương Đức Cha Phao-lô Maria Cao đình Thuyên, nguyên Giám Mục Giáo Phận Vinh, từ trần hôm 29/8/2022 và đã được an táng ngày 1/9/2022 tại Đất Thánh Giáo Phận Vinh. Ngài không những là một mục tử nhân lành mà còn là một lãnh đạo quả cảm của Giáo hội Việt Nam.

Là con người đức tin, tuy tiếc thương, nhưng chúng ta không khỏi vui mừng vì với 95 năm tuổi thọ, khi giờ đã điểm, Chúa gọi Đức Cha Phao-lô Maria về với Người. Qua một đời lao nhọc với sứ mạng loan báo Tin Mừng, ngài xứng đáng để hưởng phần gia nghiệp hạnh phúc vĩnh cửu trên Thiên Đàng.

Cách đây 62 năm, Đức Phao-lô Maria đã đáp tiếng Chúa gọi, sắp mình dưới bàn thờ để lãnh nhận thiên chức linh mục, và cách đây 30 năm, lại một lần nữa, ngài nằm phủ phục trên mặt đất, một dấu hiệu tận hiến chính mình cho Chúa Ki-tô, để đón nhận thánh chức giám mục. Vào ngày 29 tháng Tám vừa qua, lúc ở tuổi thọ 95, khi nghe lời Thầy Chí Thánh trong vườn Giết-si-ma-ni: “*Đứng dậy, ta đi nào!*” (Mc 14:42), ngài đã vội vàng từ biệt bao người thân thích bạn hữu, bỏ lại đằng sau mọi điều quyến luyến thương yêu, để bước theo Thầy.

Đức cha Phao-lô Maria khởi sự hành trình ơn gọi lúc 11 tuổi, chịu chức linh mục lúc 33 tuổi trong một giai đoạn khó khăn nghiệt ngã nhất của thời cuộc, tại một nơi đầy thử thách cam go là giáo phận Vinh. Với tấm lòng khiêm cung và một hành trang là mối tình sắt son với Chúa, vị tân linh mục đã đón nhận các bài sai của bề trên và hăng hái lên đường. Ngài phục vụ Dân Thánh Chúa bằng tất cả nghị lực, khả năng và tình yêu của mình. Cha đã đảm nhận vai trò cha sở trên một thập niên ở một xứ đạo nghèo, miền núi, khó khăn, hiểm trở.

Chính trong thời gian dài len lỏi giữa những người nghèo khó, và đối diện với những thử thách bách hại, cha đã tôi luyện cho mình đức thương yêu, sự khôn ngoan, can đảm, bền chí, để nhiều năm sau, khi ở cương vị lãnh đạo một giáo phận đông đảo trù phú với nửa triệu tín hữu, cha đã đủ sức đương đầu với các thách đố lớn lao, khó khăn, nghiệt ngã.

Khi được triệu về Giáo Phận để đảm đương các trọng trách từ Quản Lý, Tổng Đại Diện, rồi Giám Mục Phó, Giám Mục Chính Tòa, Đức Phao-lô Maria không những đã cúc cung tận tụy, mà đã tận dụng mọi cơ hội để mang tình thương của Chúa đến cho mọi người. Ngay cả khi làm Giám Mục Phó, ngài cũng không quản ngại trực tiếp chăm sóc một số giáo xứ và giáo hạt vì chạnh lòng thương các đoàn chiên không người chăn dắt.

Trong dịp kỷ niệm 60 năm hồng ân linh mục, Đức Cha Phao-lô Maria nói, *“60 năm là một chuyến đi dài gian nan nguy hiểm, nhưng Chúa đã cho điểm tựa là Thánh Tâm Chúa và Mẹ Maria, được sống trong Giáo hội với tình yêu thương sống động giữa chủ chăn với con chiên, tất cả gắn kết trở nên một khối bê tông đoàn kết keo sơn.”* Chính lòng tin sắt son vào Chúa và sự gắn kết với đoàn chiên này làm đời sống ơn gọi của ngài là một nguồn vui, và mỗi khi nhắc lại hồng ân tận hiến, ngài đã không khỏi bù ngùi cảm động.

Mẹ Thánh Teresa thành Calcuta nói, *“Hãy làm những việc nhỏ với tình yêu lớn!”* Đức Cha Phao-lô Maria luôn thể hiện tình yêu lớn nơi các việc lớn cũng như việc nhỏ. Trong 10 năm làm giám mục chính tòa, khi phải đối phó với các khó khăn của người lãnh đạo, đặc biệt trước các cuộc bách hại của thời hiện đại, các vụ tại Hưng Yên Trang Nứa, Tam Tòa Đồng Hới, Nghĩa Yên, Trại Gáo... ngài đã nhận ra một kho báu Chúa ban là tình yêu, sự khôn ngoan, can đảm để giải quyết và lèo lái con thuyền giáo phận giữa những cơn phong ba bão táp.

*“Người công chính vươn lên tựa cây dừa tươi tốt,
Lớn mạnh như hương bá Li-băng...
Già cõi rồi, vẫn sinh hoa kết quả,
Trần đầy nhựa sống, cành lá xanh rờn
để loan truyền rằng Chúa thật là ngay thẳng...” (Tv 92:13-16)*

Khi về già và đã thôi nhiệm vụ chính tòa, Đức Cha Phao-lô Maria vẫn không ngừng thi hành tác vụ mục tử. Ngài đi đến những nơi có con chiên để ban các phép bí tích và thể hiện tình liên đới yêu thương với họ. Đối với ngài, địa chỉ thường trú là chiếc xe hơi, cỗ tràng hạt là vật tùy thân và túi áo chứa đầy kẹo để phân phát cho trẻ nhỏ. Dong duỗi trên mọi nẻo đường, gần như mọi ngày, ngài theo vết chân của Thầy Chí Thánh, đi từ làng này qua làng nọ để giảng dạy và loan báo Tin Mừng, thực hiện sứ mạng chính yếu của người tông đồ, *“Hãy đi và giảng dạy muôn dân”* (x. Mt 28:20).

Một trong các thành tựu mà ngài đã đạt được trong thời gian phục vụ mà chúng ta không thể không nhắc đến: ngài là một con người xây dựng, từ nội tâm con người cho đến các cơ sở vật chất. Ngài đã dấy lên phong trào học tập giáo lý, trau dồi văn hóa, xây dựng phần nền đức tin và nhân bản, đặc biệt cho giới trẻ. Nhờ vậy, ơn gọi trong giáo phận nảy sinh phong phú, và trình độ các ứng viên dồi dào về đạo cũng như đời, thuận lợi cho việc đào tạo. Chính ngài là người đã xây lại nhà thờ chính tòa Xã Đoài, xây mới nhà thờ chính tòa Văn Hạnh của tân Giáo phận Hà Tĩnh, và các cơ sở chủng viện, nhà chung. Trong thời của ngài, không dưới 300 ngôi thánh đường đã được xây dựng khắp giáo phận để làm nơi qui tụ dân thánh thờ phượng Chúa.

Là giám mục hiệp thông tòa thánh La Mã, ngài kế tục các thánh tông đồ, hiện diện trong một cộng đồng hữu hình đặc biệt là Giáo phận Vinh mà ngài đã được giao phó, nhưng cùng một trật, ngài cũng chính là dấu chỉ về căn tính Công Giáo, với chiều kích hoàn vũ của giáo hội; vì vậy, Đức Cha Phao-lô Maria luôn tận dụng các cơ hội để đến với các con chiên ở khắp bốn phương trời. Chúng ta không thể quên, khi nhà thờ Thái Hà ở Hà Nội bị nhà cầm quyền bức bách, đàn áp, ngài đã đích thân hiện diện và biểu lộ tinh thần hiệp thông với câu nói bất hủ, *“Việc của Thái Hà là việc của Vinh!”*

Sinh hoạt trong Hội Ái Hữu Vinh Bắc Cali từ những ngày đầu hội khai sinh vào năm 1980, tôi được nhiều dịp trao đổi thư từ và về sau gặp mặt và trò chuyện thân mật với ngài. Những lần gặp gỡ là những lần dạt dào tình cảm. Đặc biệt, chuyến viếng thăm của ngài đến vùng Bắc Cali vào tháng 2, 2002, nhiều bà con trong hội, và cả các tín hữu trong nhiều giáo xứ cộng đoàn tại Bắc Cali, được dịp gặp mặt trò chuyện với ngài. Cuộc gặp gỡ đã lưu lại một dư hương sâu đậm trong lòng nhiều tín hữu.

Vào tháng 7 năm 2009, khi biến cố Tam Tòa bùng nổ, là lúc ngài đặt chân đến phi trường New York, và cuộc hành trình của ngài dự trù sẽ dừng chân tại Miền Bắc Cali. Nhiều cuộc tiếp xúc các giám mục Mỹ tại địa phương được sắp xếp, nhưng biến cố dồn dập, ngài đã gạt nước mắt để vội vã trở về Việt Nam. Trong một cuộc điện đàm với vài anh em trong Hội, Đức cha nói trong nỗi nghẹn ngào, *"Tôi mong muốn đến với anh em mà Chúa không muốn!"* Nhưng chính nhờ cuộc trở về đúng lúc trong những ngày đó, Giáo phận Vinh đã có những cuộc diễn hành đức tin, có lúc cả hai trăm ngàn giáo dân tham dự, nói lên sự đoàn kết keo sơn, qua câu nói của ngài: *"Giáo phận Vinh không chỉ có một mà có đến 500.000 Cao Đình Thuyên!"* Cuộc đàn áp có đổ máu đó, vì thế, đã sớm dừng lại.

Đức Cha Thuyên có khả năng chinh phục lòng người một cách lạ lùng. Những ai gặp gỡ ngài đều không khỏi cảm nhận sự thánh thiện, và tấm lòng ấm áp ân cần của một người cha. Gặp ngài là đối diện với sự gần gũi, thân mật, tự nhiên, bình an và vui vẻ. Ngay cả những người Cộng sản cũng cảm nhận sự bình an khi gặp ngài. Trước khi qua đời vài tháng, ngài đã để lại một bài giảng về lòng thương xót Chúa, thì tôi càng hiểu ra, bí quyết cuộc sống của ngài là thế. Ngài cư xử mọi người với lòng thương xót của Chúa.

*“Chúa sẽ dạy con biết đường về cõi sống,
Trước Thánh Nhan, ôi vui sướng tràn trề,
Ở bên Ngài hoan lạc chẳng hề vơi!” (Tv 16:11)*

Vào lúc này, có lẽ chúng ta không dám hỏi Chúa vì sao Chúa cất Đức Cha đi, mà chỉ biết thành tâm dâng lên Chúa lời tạ ơn tự đáy lòng vì Đức Phao-lô Maria là hồng ân Chúa đã ban cho dân ngài: Một chứng nhân đức tin thánh thiện, dũng cảm, khôn ngoan và tràn đầy tình thương. Vì thế, ngài lìa bỏ chúng ta nhưng gương sáng của ngài vẫn ở lại.

Lạy Chúa, giờ đây, như lời cầu của linh mục trong kinh nguyện Thánh Thể, *“Vào giờ con lâm chung, xin Chúa truyền cho con đến với Chúa!”*, chúng con xin trao phó Đức Cha Phao-lô Maria trong cánh tay nhân từ của Chúa để người tôi tớ trung thành được Chúa ban gia nghiệp hạnh phúc vĩnh cửu trên nước Thiên Đàng. Amen!